

FIȘA DISCIPLINEI

Anul universitar 2025/2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea din București
1.2. Facultatea	Istorie
1.3. Departamentul	Relații Internaționale și Istorie Universală
1.4. Domeniul de studii	Istorie
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii	Istorie

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Istorie universală (sec. XV-XVI) - Economie și societate la sfârșitul evului mediu și începutul epocii moderne						
2.2. Titularul activităților de curs	Prof. univ. dr. Bogdan Murgescu						
2.3. Titularul activităților de seminar	Conf. univ. dr. Rafael Chelaru						
2.4. Anul de studiu	I	2.5. Semestrul	II	2.6. Tipul de evaluare	Examen	2.7. Regimul disciplinei	fundamentală

3. Timpul total estimat

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	3.2. Din care Curs	2	3.3. Seminar	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	3.5. Din care Curs	28	3.6. Seminar	14
Distribuția fondului de timp					
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					25
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					15
Pregătire seminare/ laborator, teme, referate, portofolii și eseuri					14
Tutorat					4
Alte activități					
3.7. Total ore de studiu individual					58
3.8. Total ore pe semestru					100
3.9. Număr de credite					4

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	

6. Rezultatele învățării

Cunoștințe	Studentul/absolventul descrie într-o manieră coerentă principalele evenimente și fenomene istorice în cadrul fiecărei epoci Studentul/absolventul descrie și clasifică conceptele fundamentale și terminologia specifică privind evenimentele și fenomenele istorice în funcție de epocă și spațiu. Studentul/absolventul poate dezvolta concepte și teorii noi, utilizează analiza riguroasă a surselor primare și secundare, interpretarea critică a acestora, formularea ipotezelor testabile și validarea lor prin dovezi istorice, cunoaște literatura de specialitate.
Aptitudini	Studentul/absolventul face conexiuni între fenomene istorice complexe și aplică metodele de cercetare specifice domeniului istoric. Studentul/absolventul aplică conceptele istorice și utilizează terminologia potrivită pentru analizarea evenimentelor și contextelor specifice, din perspectiva temporală și geografică. Studentul/absolventul formulează argumente solide, utilizând o metodologie specifică studiului istoric.
Responsabilitate și autonomie	Studentul/absolventul gândește autonom și analizează critic fenomene istorice în funcție de epocă și din perspectiva diacronică Studentul/absolventul formulează interpretări argumentate ale fenomenelor istorice, folosind în mod adecvat terminologia de specialitate. Studentul/absolventul formulează interpretări argumentate ale fenomenelor istorice, folosind în mod adecvat metodologia de specialitate.

7. Conținuturi

7.1. Curs	Metode de predare	Observații
1. Evul mediu, epoca modernă și epoca modernă timpurie. Concepte și periodizare.	Prelegere-dezbatere (conversația euristică)	-
2. Arabii și Islamul medieval.		
3. China.		
4. Mongolii și cuceririle mongole.		
5. Criza secolului XIV. Aspecte demografice, economice și social-politice.		
6. Criza bisericii în secolele XIV-XV. Reforma religioasă în secolul al XVI-lea.		
7. Economie și societate în Europa la sfârșitul evului mediu și la începuturile epocii moderne. Problema apariției și extinderii relațiilor capitaliste.		
8. Probleme generale ale organizării statale în Europa la sfârșitul evului mediu și la începuturile epocii moderne. Monarhie absolutistă și stat modern.		
9. State din Europa centrală și răsăriteană. Polonia și Rusia (sec.XIV-XVII)		
10. Societățile extra-europene. Africa Neagră și America precolumbiană.		
11. Marile descoperiri geografice. Mecanisme de desfășurare. Consecințe.		
12. Renașterea și începuturile revoluției științifice.		

13. Bilanțul dezvoltării omenirii la începuturile epocii moderne. Europa în raport cu celelalte mari zone de civilizație.		
Bibliografie: A. Obligatorie: ➤ Suportul de curs ➤ Fernand Braudel, Gramatica civilizațiilor, vol.I, București, 1994, p.76-90, 193-203. ➤ Radu Manolescu, Istoria evului mediu. Vol.I: Europa apuseană. Partea a II-a: Sfârșitul evului mediu și începutul epocii moderne (secolele XVI-XVII), București, 1993, p. 9-10, 29-38, 49-65, 120-130. ➤ Bogdan Murgescu, O alternativă la periodizarea tradițională: epoca modernă timpurie, în "Studii și articole de istorie", LXVI, 2001, p.5-18. ➤ Bogdan Murgescu (coord.), Istoria lumii în texte. De la începuturi până în zilele noastre, București, 1999, p.135-168. B. Alternativă: ➤ David Abulafia, Marea cea Mare. O istorie umană a Mediteranei, București, 2014. ➤ Fernand Braudel, Dinamica capitalismului, București, 2002; + 2 capitole la alegere din Structurile cotidianului, Jocurile schimbului, sau Timpul lumii de același autor. ➤ Fernand Braudel, Mediterana și lumea mediteraneană în epoca lui Filip al II-lea, 6 vol., București, 1985-1986. ➤ Fernand Braudel, Structurile cotidianului: posibilul și imposibilul, 2 vol., București, 1984. ➤ Jerry Brotton, O istorie a lumii în douăsprezece hărți, Iași, 2013. ➤ Peter Burke, Renașterea Europeană. Centre și periferii. Iași, 2005 + Stephen Greenblatt, Clinamen. Cum a început Renașterea, București, 2014. ➤ Natalie Zemon Davis, Ficțiunea în documente de arhivă, București, 2003 + Joel Harrington, Călăul credincios, București, 2014. ➤ Jean Delumeau, Frica în Occident (secolele XIV-XVIII). O cetate asediată, 2 vol., București, 1986 (reeditat 2020). ➤ Norbert Elias, Procesul civilizării. Cercetări sociogenetice și psihogenetice, 2 vol., Iași, 2002. ➤ Lucien Febvre, Religia lui Rabelais: problema necredinței în secolul al XVI-lea, 2 vol., Cluj-Napoca, 1996-1998. ➤ Peter Frankopan, Drumurile mătăsii, București, 2019. ➤ Carlo Ginzburg, Brânza și viermii. Universul unui morar din secolul al XVI-lea, București, 1997 + William J. Connell, Giles Constable, Sacrilegiu și răscumpărare în Florența renașcentistă - Cazul lui Antonio Rinaldeschi, Iași, 2011. ➤ Valerie Hansen, Anul 1000. Exploratori, negustori și începutul globalizării, București, 2023. ➤ Johan Huizinga, Erasm, București, 2007 + Lucien Febvre, Martin Luther, un destin, București, 2001. ➤ Walter Isaacson, Leonardo da Vinci, București, 2018. ➤ Paul Kennedy, Ascensiunea și decăderea marilor puteri. Transformări economice și conflicte militare din 1500 până în 2000, Iași, 2011. ➤ Ross King, Librarul din Florența. Vespasiano da Bisticci și manuscrisele care au iluminat Renașterea, București, Nemira, 2022. ➤ Emmanuel Le Roy Ladurie, Montaillou, sat occitan de la 1294 până la 1324, 2 vol., București, 1992. ➤ Diarmaid MacCulloch, Istoria creștinismului. Primii 3000 de ani, Iași, 2011 (cap.6-20). ➤ Lincoln Paine, Marea și civilizația. O istorie maritimă a lumii, Iași, 2015. ➤ Alexandru-Florin Platon, „Corpul politic” în cultura europeană. Din Evul Mediu până în epoca modernă, Iași, 2017. ➤ Immanuel Wallerstein, Sistemul mondial modern, vol.1-2, București, 1992.		
7.2 Seminar	Metode de predare	Observații
Lumea la 1300: mappamundi de la Hereford	Prelegere-dezbateră (conversația euristică)	-
Corpul politic în Islamul medieval		
Societăți extra-europene I: Marco Polo în China dinastiei Yuan		
„Adevăr” și ”ficțiune” în documente de arhivă		
Un ego-document la sfârșitul evului mediu: George Captivus Septemcastrensis		

Oglinzile contrastante ale Principelui: Erasmus și Machiavelli		
Societăți extra-europene II: amerindienii în viziunea lui Columb		
Bibliografie: Obligatorie: ➤ Jerry Brotton, <i>O istorie a lumii în 12 hărți</i>, Iași, Ed. Polirom, 2013, pp. 75-98. ➤ Bernard Lewis, <i>The political language of Islam</i>, Chicago, The University of Chicago Press, 1988, p. 24-70. ➤ Emanuel Grosu (ed.), <i>Cartea lui Messer Marco Polo, zis și milionul, cetățean al Veneției, în care se istorisesc minunățiile lumii</i>, București, Ed. Humanitas, 2004 (fragmente selectate și distribuite). ➤ Peter Jackson, "Marco Polo and His 'Travels'". <i>Bulletin of the School of Oriental and African Studies</i>, University of London, vol. 61, nr. 1/1998, p. 82-101. ➤ Natalie Zemon Davis, <i>Ficțiunea în documentele de arhivă. Istorisirile din cererile de grațiere și povestitorii lor în Franța secolului al XVI-lea</i>, București, Ed. Nemira, 2003, p. 21-144. ➤ Georg Captivus Septemcastrensis, <i>Tratat despre obiceiurile, ceremoniile și infamia turcilor</i>, trad. Ioana Costa, Ed. Humanitas, București, 2017 (fragmente selectate și distribuite). ➤ Desiderius Erasmus, <i>Panegiric pentru Filip. Educarea principelui creștin</i>, trad. Ioana Costa, Oradea, Ed. Ratio et revelatio, 2005, capitolele III, VIII, IX, XI. ➤ Niccolo Machiavelli. <i>Principele</i>, trad. Nina Façon. București: Ed. Mondero, 1998, capitolele I, II, III, VI, VII, XV, XVII, XVIII, XXV, XXVI. ➤ Erasmus, <i>The Education of a Christian Prince</i>, ed. Lisa Jardine, Cambridge University Press, 2003, pp. vi-xxv (introducerea). ➤ Zachary S. Brown, „Erasmus and the transformation of Early Modern political authority „in <i>The Education of a Christian Prince</i> (link) ➤ Quentin Skinner. <i>Machiavelli</i>, Chișinău, Ed. Arc, 2001, pp. 28-52. ➤ Maurizio Viroli, <i>Redeeming The Prince. The Meaning of Machiavelli's masterpiece</i>, Princeton University Press, 2014, pp. 1-65. ➤ <i>Jurnalul de bord al lui Cristofor Columb</i>, trad. Theodor Enescu, București, Ed. Artemis, f.a. (fragmente selectate și distribuite) Opțională: ➤ Jean Favier, <i>Marile descoperiri de la Alexandru Macedon la Magellan</i>, București, Ed. Artemis, f.a. p. 39-60, 215-233. ➤ David Woodward, "Reality, Symbolism, Time, and Space in Medieval World Maps". <i>Annals of the Association of American Geographers</i>, vol. 75, no. 4/1985, pp.510-521. ➤ Scott D. Westrem, "Making a Mappamundi: The Hereford Map". <i>Terrae Incognitae. The Journal of the Society for the History of Discoveries</i>, vol. 34, no. 1, 2002, pp. 19-33. ➤ Bernard Lewis, <i>Istoria Orientului Mijlociu. De la apariția creștinismului până în prezent</i>, Iași, Ed. Polirom, 2014, p. 107-124. ➤ Peter Frankopan. <i>Drumurile mătășii. O nouă istorie a lumii</i>, București, Ed. Trei, 2019, p. 178-221. ➤ Laurence Bergreen. <i>Marco Polo. De la Veneția la Shangdu</i>. București: Ed. Art, 2023, p. 425-447. ➤ Hayden White, <i>The content of the form. Narrative discourse and historical representation</i>, Baltimore, 1987, pp. 1-25 ➤ Natalie Zemon Davis, <i>Ficțiunea în documentele de arhivă. Istorisirile din cererile de grațiere și povestitorii lor în Franța secolului al XVI-lea</i>, București, Ed. Nemira, 2003, p. 21-144. ➤ Gabriella Erdélyi, <i>Negotiating violence: papal pardons and everyday life in East Central Europe (1450-1550)</i>, Leiden and Boston: Brill, 2018, pp. 161-189. ➤ Constantin Erbiceanu, „Studiu introductiv”, în Georg Captivus Septemcastrensis, <i>Tratat despre obiceiurile, ceremoniile și infamia turcilor</i>, trad. Ioana Costa, Ed. Humanitas, București, 2017, pp. 5-29. ➤ Mary Fulbrook, Ulinka Rublack, "In Relation: The 'Social Self' and Ego-Documents," în <i>German History</i>, vol. 28, no. 3, 2010, pp. 263–272. ➤ Tzvetan Todorov, <i>Cucerirea Americii: problema celui alt</i>, Iași, Institutul European, 1994, pp. 7-52 ➤ Jean Favier, <i>Marile descoperiri de la Alexandru Macedon la Magellan</i>, București, Ed. Artemis, f.a., pp. 339-388.		

8. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul disciplinei este elaborat și actualizat pe baza discuțiilor purtate cu reprezentanții partenerilor și angajatorilor tradiționali și potențiali pentru absolvenții programului. Sunt evaluate permanent conținuturile disciplinei și asigurarea competențelor necesare inserției pe o piață a muncii dinamică și complexă.

9. Evaluare

Tip de activitate	9.1. Criterii de evaluare	9.2. Metode de evaluare	9.3. Pondere din nota finală
9.4. Curs	Verificarea, scrisă și orală, a gradului de însușirea de către studenți a unui set de cunoștințe și de noțiuni de bază medievale târzii și moderne timpurii, care să constituie una dintre componentele culturii lor istorice generale.	Un test eliminatoriu de 20 de minute, compus din următoarele tipuri de întrebări: stabilirea valorii de adevăr/fals a unor afirmații cu subiect istoric, precum și a legăturii cauzale dintre fenomenele descrise de ele; completarea unor fraze eliptice; definiții (cu limită de cuvinte) ale unor procese și fenomene istorice; asocierea unui eveniment istoric cu un an oarecare din intervalul 1350-1650; enumerarea unor caracteristici, cauze sau consecințe ale unui proces istoric; identificarea pe hartă a unor elemente cu semnificație istorică. Acumularea a 3 greșeli ortografice și/sau gramaticale atrage automat nepromovarea testului eliminatoriu. Studenții care au obținut minimum 5 puncte din 10 la testul eliminatoriu vor putea intra la examinarea orală, care se va desfășura în mod clasic, pe baza unor bilete de examen cu câte 2 subiecte (din care unul se va referi la bibliografia alternativă)	60 % - prestația la examen (incluzând aici și o bonificație pentru cei care au obținut un rezultat deosebit de bun la testul eliminatoriu)
9.5. Seminar	Studenții trebuie să îndeplinească cerințele minime de prezență (cel puțin 4 ședințe de seminar) și, de asemenea, vor trebui să întocmească o listă bibliografică pe o temă indicată (sau agreată) de conducătorul de seminar, respectând cerințele formale precizate în prealabil de acesta.	Evaluare continuă a activității din seminar: îndeplinirea sarcinilor de lucru indicate de conducătorul de seminar, participarea efectivă la discuții, calitatea bibliografiei întocmite, etc.	10 % - prezența la seminar 30 % - participarea la discuțiile din seminar (10%) + calitatea bibliografiei selective pe o temă stabilită sau agreată de conducătorul de seminar (20%)
Standard minimum de performanță	Prezența la cel puțin 4 seminare și satisfacerea a cel puțin 50% din cerințele de seminar; promovarea testului eliminatoriu; răspunsuri de nivel satisfăcător minimal la subiectele examenului final		

--

Data Completării
25.09.2025

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în
departament
1.10.2025

Semnătura Directorului de
Departament